

IŠORINIS MOKSLINĖS (MENINĖS) VEIKLOS VERTINIMAS

Vykdomų doktorantūrų vertinimas

MENO DOKTORANTŪROS EKSPERTINIS ĮVERTINIMAS

Institucija (institucijos) **Vilniaus dailės akademija**

Doktorantūros kryptis **Dizainas**

Vertinama pagal pateiktus kriterijus, o vertinamoji išvada turi būti pagrįsta Savianalizės suvestinėje ir jos prieduose pateiktais duomenimis

1. Vykdomos meno doktorantūros tikslų dermė su ją vykdančios institucijos (institucijų) (toliau – Institucija) misija ir strategija:

- 1.1. kaip Institucijos vykdoma meno doktorantūros (toliau – Doktorantūra) tikslai dera su Institucijos strategija ir misija;
- 1.2. kokį poveikį Doktorantūra daro nacionalinei ir tarptautinei kultūros ir meno raidai.

1 srities vertinamoji išvada (pažymėti vieną):

- (5) – puikiai: **sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio** (doktorantūros tikslai puikiai dera su Institucijos misija ir strategija, doktorantūros studijos puikiai dera su nacionaliniais ir tarptautiniais kultūros ir meno raidos procesais)
- (4) – labai gerai: **sritis aukščiausio nacionalinio lygio, stipri tarptautiniu mastu** (doktorantūros tikslai labai gerai dera su Institucijos strategija ir misija, doktorantūros studijos labai gerai dera su nacionaliniais ir tarptautiniais kultūros ir meno raidos procesais)
- (3) – gerai: **sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio** (doktorantūros tikslai atitinka Institucijos misiją ir strategiją, doktorantūros studijos labai gerai dera su nacionaliniais ir tarptautiniais kultūros ir meno raidos procesais)
- (2) – patenkinamai: **sritis yra patenkinamo nacionalinio lygio** (doktorantūros tikslai iš dalies atitinka Institucijos strategiją ir misiją, doktorantūros studijos dera su nacionaliniais kultūros ir meno raidos procesais)
- (1) – nepakankamai: **sritis nekokybiška** (doktorantūros tikslai nedera su Institucijos strategija ir misija, doktorantūros studijos nedera su nacionaliniais kultūros ir meno raidos procesais)

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Ekspertų nuomone, vertinamos Dizaino meno doktorantūros (toliau – Doktorantūros) tikslai siejasi su Vilniaus dailės akademijos (toliau – VDA) misija ir raidos strategija, numatyta VDA Statute ir VDA 2020-2028 m. strateginius tikslus formalizuojančiuose dokumentuose. Tai vykdoma dviem lygiais:

Doktorantūros studijų procese rengiant menininką tyrėją, gebantį meninę veiklą jungti su savarankiškais tyrimais, galintį dalyvauti aukštųjų mokyklų edukacinėje mokslinėje veikloje;

Doktorantūros studijų procese koncentruojant reikšmingas mokslo ir meno specialistų pastangas, užtikrinančias atitinkamų kompetencijų sklaidą ir mainus, akademinio personalo kvalifikacijos tobulinimą, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu reikšmingų meninių tyrimų generavimą.

Ekspertai mano, kad tai atliepia VDA deklaruojamus strateginius tikslus: siekti tarptautiniu mastu reikšmingo meninių ir mokslinių tyrimų lygio, susieto su akademinio personalo kvalifikacijos kėlimu, doktorantūros studijų tarptautiškumo plėtojimu, aktualių meninių tyrimų ir projektų kokybės gerinimu. Konstatuotina, kad vertinama reglamentuojančių nuostatų ir gairių dermė yra užtikrinta.

Europos kontekste VDA ir jos vykdomos Doktorantūros specialistai pripažįstami kaip autoritetingi, tarptautiniu mastu patyrę partneriai, kviečiami dalyvauti tarptautiniuose projektuose su kitomis Lietuvos ir Europos aukštosiomis mokyklomis, taip pat su verslo, kultūros, gamtosaugos sričių partneriais. Dauguma Doktorantūros proceso dalyvių yra nacionalinių ir tarptautinių draugijų bei asociacijų nariai (pavyzdžiui: Lietuvos dailininkų sąjungos, Lietuvos tarpdisciplininio meno kūrėjų sąjungos, Tarptautinės dizaino tarybos ICoD), skatinantys naujausias informacijas apie dizainą cirkuliaciją tarp doktorantūros proceso dalyvių, kitų akademinės bendruomenės narių ir besidominčios visuomenės. Studijų proceso dalyvių dizaino projektai, pristatyti svarbesnėse nacionalinėse ir tarptautinėse meninės kultūros platformose, didina tiek Doktorantūros simbolinį kapitalą, tiek Lietuvos kultūros ir meno žinomumą tarptautinėje erdvėje.

Ekspertai pripažįsta, kad nors vertinamos Doktorantūros studijos sąlyginai “jaunos”, tačiau vertinamo laikotarpio Doktorantūros poveikio dinamika neabejotinai pozityvi.

2. Doktorantūros studijų ir doktorantūros rezultatų kokybė:

- 2.1. ar Doktorantūros reglamentas atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus;
- 2.2. ar tinkama Doktorantūros studijų apimtis, ar pagrįstas ir tinkamas privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų bei paskaitų ir savarankiško darbo santykis, ar studijas stengiamasi tobulinti ir kiek sėkmingai tai daroma, ar pasiekta studijų rezultatų;
- 2.3. ar pagrįstos ir tinkamos meno projekto kūrybinės ir tiriamosios dalių apimtys, ar vykdant Doktorantūrą pasiekta doktorantų kūrybinių ir tiriamųjų gebėjimų pažangos;
- 2.4. kokie Doktorantūros rezultatai: kokia apgintų meno projektų kokybė, kokie Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai, kaip intensyviai Doktorantūrą baigusieji menininkai dalyvauja akademinėje ir meninėje veikloje.

2 srities vertinamoji išvada (pažymėti vieną):

– (5) – puikiai: **sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio** (doktorantūros reglamentas visiškai atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus, doktorantūros studijų apimtis, dalykų turinys ir formos užtikrina išskirtinės kokybės studijų rezultatus. Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai ir (ar) akademinė veikla pripažįstami tarptautiniu mastu).

– (4) – labai gerai: **sritis aukščiausio nacionalinio lygio, stipri tarptautiniu mastu** (doktorantūros reglamentas atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus, doktorantūros studijų apimtis, dalykų turinys ir formos pagrįstos ir įgalina pasiekti labai gerų rezultatų. Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai ir (ar) akademinė veikla pripažįstami nacionaliniu, matomi tarptautiniu mastu).

– (3) – gerai: **sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio** (doktorantūros reglamentas neprieštarauja „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimams, doktorantūros studijų apimtis, dalykų turinys ir formos dera tarpusavyje ir skatina siekti gerų rezultatų. Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai ir (ar) akademinė veikla gero nacionalinio lygmens).

– (2) – patenkinamai: **sritis yra vidutinio nacionalinio lygio** (doktorantūros reglamentas iš dalies atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus; doktorantūros studijų dalykų dermė ir apimtis koreguotina, esami trūkumai turi įtakos doktorantūros rezultatų kokybei. Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai ir (ar) akademinė veikla pakankamo nacionalinio lygmens)

– (1) – nepakankamai: **sritis nekokybiška** (doktorantūros reglamentas neatitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimų; doktorantūros studijų dalykų dermė ir apimtis neužtikrina kokybiškų doktorantūros rezultatų. Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai ir (ar) akademinė veikla vietinio lygmens).

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Doktorantūros reglamentas atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus.

Doktorantūros studijų apimtis yra tinkama, privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų, paskaitų ir savarankiško darbo santykis yra pagrįstas. Pabrėžtinas nuolatinis dėmesys studijų kokybės gerinimui: sistemiskai konsultuojantis su tarptautiniais partneriais, turinčiais daugiau Doktorantūros studijų patirties; atnaujinant studijas reglamentuojančius dokumentus; ruošiant platesnį pasirenkamų dalykų spektrą, atliepiantį įvairesnius doktorantų lūkesčius; pritaikant patirtį, įgytą dalyvaujant tarptautinių intelektinių tinklų veikloje, pavyzdžiui, ArcInTex ETN tarptautinės doktorantūros projekte; diegiant įvairesnes ir labiau pasiteisinusias kompetencijų ugdymo priemones, pavyzdžiui, statišką Doktorantūros studijų planą keičiant dinamišku ir pan.; įvedant naujas programą aptarnaujančias pareigybes. Grįžtamojo ryšio rezultatų analizė, taip pat kiti požymiai rodo, kad šios priemonės teigiamai veikia Doktorantūros studijų kokybę.

Doktorantūros rezultatai yra labai geri: dizaino doktorantų (Roko Dovydėno, Vytauto Gečo ir Marijos Puipaitės) sukurti dizaino objektai buvo pristatyti tarptautinėje „Grassi“ dizaino mugėje Leipcige, kurioje Lietuvos dizaino ekspozicija buvo pakviesta dalyvauti šalies viešnios teisėmis; po šios parodos Roko Dovydėno kūrinį „Grassi“ dizaino muziejus nusipirko į savo kolekciją. Venecijos bienalėje kartu su kitais buvo pristatytas doktorantės kūrinys. Iš 13 per atskaitinį laikotarpį doktorantūros meno projektus apsigynusių ir įgijusių meno daktaro laipsnį dizainerių 6 dirba VDA dėstytojais, dalis yra įtraukti į doktorantūros studijų procesą kaip doktorantūros komiteto nariai (dr. Rūta Mickienė, doc. dr. Deima Kristina Katinaitė-Zajančiauskė). Prof. dr. Renata Maldutienė yra mados dizaino katedros vedėja. Du studijuoja VDA podoktorantūros studijose, 5 vysto savo verslus ir dėsto kitose mokymo įstaigose. Galima teigti, kad baigusieji VDA meno doktorantūrą aktyviai dalyvauja akademinėje veikloje.

Dizaino Doktorantūros studijų aprašas deklaruoja kūrybingų, savarankišku kritiniu mąstymu pasižyminčių asmenybių ugdymą, neįmanomą be lankstaus, nuolat save permažtančio ir reartikuliuojančio studijų proceso, jį formalizuojančių instrumentų tobulinimo. Šias deklaracijas atspindi studijas reglamentuojančių dokumentų atnaujinimas, kitų studijų elementų pertvarka. Doktorantūros projektu, taip pat apklausų, grįžtamojo ryšio rezultatų apžvalga rodo, kad pasiekta doktorantų kūrybinių ir tiriamųjų gebėjimų, tinkamos jų sąveikos ir dermės pažangos, ypač lyginant su ankstesniu vertintu laikotarpiu.

Galima konstatuoti, kad vertinamuoju laikotarpiu doktorantų teorinės tiriamosios darbo dalies kokybė augo, buvo išgryninti ir studijų procesui pritaikyti efektyvesni kūrybinės ir tiriamosios dalies sąveikos modeliai, tačiau dera pripažinti, kad tai nėra argumentas atsisakyti optimaliesnio tiriamosios ir kūrybinės dalies modelio paieškų. Siekis rasti VDA dizaino Doktorantūros savitumą atliepiančius reikalavimus teorinei tiriamajai daliai, optimalų šios dalies santykį su kūrybine dalimi – vis dar aktualus ir spręstinas. Pabrėžtina, kad, sprendžiant šį iššūkį, buvo liberalizuoti reikalavimai teorinei tiriamajai baigiamojo projekto daliai.

Ekspertų nuomone, pagirtinas bendradarbiavimas tarp teorinės ir kūrybinės dalių vadovų, jų tarpusavio lygiavertiškumas bei bendri susitikimai bent tris kartus per metus visiems kartu su doktorantu. Atkreipiamas teigiamas dėmesys, kad kūrybinės dalies vadovas analizuoja tiriamąją dalį ir ieško sąsajų su kūrybine dalimi.

Rekomenduojama reglamente išgryninti reikalavimus doktorantų vadovams, recenzentams, doktorantūros komisijos nariams.

Rekomenduojama išgryninti ir patikslinti viešinimo ir pedagoginės praktikos kreditų kiekius ir priklausomybes.

Rekomenduojama aiškiau reglamente apibrėžti, kas yra laikoma „integraliomis“ kūrybine ir tiriamąja dalimis, kad būtų galima aiškiau išskirti meno doktorantūros specifiką iš kitų mokslo krypčių doktorantūrų.

Rekomenduojama dar labiau aktyvinti doktorantų dalyvavimą vietinėse ir ypač tarptautinėse mokslinėse ir meninėse konferencijose, meno (mokslo) renginių programose.

3. Doktorantūros vadybos efektyvumas

3.1. ar tinkamai organizuojamas priėmimas į Doktorantūrą (įvertinamos priėmimo sąlygos ir kriterijai, konkursų organizavimas ir doktorantų atrankos procedūros);

3.2. ar tinkamai organizuojamos Doktorantūros studijos ir meno projekto rengimas: ar efektyvi Doktorantūros komiteto veikla, ar tinkamai

paskirstyta atsakomybė tarp Doktorantūros institucijų ir jų struktūrų, ar tinkama vidinė Doktorantūros studijų kokybės stebėseną, ar siekiama Doktorantūros proceso tarptautiškumo;

3.3. ar tinkamai vertinami doktoranto pasiekimai, (ar tinkamos atestacijų, atsiskaitymų ir egzaminų formos, meno projekto gynimo procedūros);

3.4. ar vykdydama Doktorantūrą Institucija bendradarbiauja su kitomis aukštosiomis mokyklomis, ar doktorantai dalyvauja tarptautinėse doktorantūros lygmenų programose, ar vyksta į tarptautinius renginius, ar Institucija palaiko ryšius su buvusiais (disertacijos apgynusiais) doktorantais, kokia jų nuomonė apie Doktorantūros kokybę.

3 srities vertinamoji išvada (pažymėti vieną):

– (5) – puikiai: **sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio** (doktorantūros vadyba išskirtinės kokybės, efektyvi, tikslinga, skaidri; doktorantūros studijos tarptautiškos, grįžtamasis ryšys su meno daktarais tamprus, absolyvai puikiai vertina doktorantūros studijas).

– (4) – labai gerai: **sritis aukščiausio nacionalinio lygio, stipri tarptautiniu mastu** (doktorantūros vadyba aukštos kokybės, efektyvi, skaidri; doktorantūros studijos plėtojamos nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, grįžtamieji ryšiai su meno daktarais glaudūs, absolyvai labai gerai vertina doktorantūros studijas).

– (3) – gerai: **sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio** (doktorantūros vadyba efektyvi; doktorantūros studijos plėtojamos nacionaliniu lygiu, matomas tarptautiškumo dėmuo. Institucija palaiko ryšius su meno daktarais, absolyvai gerai vertina doktorantūros studijas).

– (2) – patenkinamai: **sritis vidutinio nacionalinio lygio** (doktorantūros vadyba turi organizacinių trūkumų; doktorantūros studijos plėtojamos nacionaliniu lygiu, tarptautiškumo dėmuo menkas. Institucija palaiko fragmentiškus ryšius su meno daktarais, absolyvai teigiamai vertina doktorantūros studijas).

– (1) – nepakankamai: **sritis nekokybiška** (doktorantūros vadyba turi reikšmingų administracinių ir organizacinių trūkumų; doktorantūros studijos plėtojamos vietiniu lygiu. Institucija nepalaiko ryšių su meno daktarais, absolyvų nuomonė apie doktorantūros studijas prasta arba nežinoma).

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Priėmimo procesas į Doktorantūros studijas organizuotas tinkamai, atliepiant reglamentuotas nuostatas ir patvirtintas procedūras. Pretendentų išankstinio informavimo priemonės, kuriančios prielaidas atitinkamiems studijų lūkesčiams, kitos potencialių doktorantų atrankos procedūros teigiamai paveikė atrankos rezultatus, lyginant su ankstesniu vertinamu laikotarpiu. Taip pat buvo pakoreguota priėmimo tvarka: atsižvelgus į rekomendacijas nuo 2021 m. priėmimai vykdomi rudenį, kad galimi kandidatai galėtų geriau pasiruošti stojimams.

Doktorantūros komiteto pirmininkas ir programos vadovas teikia komitetui strateginius pasiūlymus dėl doktorantūros turinio, vadovauja komiteto posėdžiams, kartu su komitetu priima sprendimus. Doktorantūros skyrius yra atsakingas už sklandžią doktorantūros procesų eigą. Padalinio (katedros), į kurį paskiriamas doktorantas, vadovas rūpinasi doktoranto studijomis, stebi, kad doktorantas turėtų tinkamas darbo sąlygas ir priemones. Bene didžiausias krūvis ir atsakomybė tenka dizaino projekto kūrybinės ir tiriamosios dalių vadovams: jie padeda doktorantui parengti darbo planą, formuoti dizaino projekto turinį; teikia doktorantui meninę ir metodinę pagalbą; reguliariai konsultuoja doktorantą rengiant projektą, ruošiant jį viešai pristatyti ir ginti; kartu su VDA Doktorantūros skyriumi organizuoja jo gynimą. Galima konstatuoti, kad Doktorantūros studijų ir jų rezultato – dizaino projekto rengimas, funkcijų paskirstymas tarp Doktorantūros padalinių ir jų struktūrų, vadybos požiūriu yra tinkamas. Nors ekspertai atkreipia dėmesį į doktorantų paliudytą nutrūkusių ryšių tarp kai kurių katedrų ir doktorantūros studijų.

Studijų programos kokybės užtikrinimas grindžiamas VDA vidinės kokybės užtikrinimo sistema bei Europos aukštojo mokslo įstatyminėmis nuostatomis. Veikia instituciniai padaliniai, atsakingi už studijų kokybę, pavyzdžiui, Studijų kokybės skyrius, kuris teikia atitinkamas rekomendacijas. Doktorantūros komitetas periodiškai aptaria studijų kokybę (tris kartus per metus), taip pat išsamiau vertina studijų kokybę, atestuodamas doktorantus. Be to, Doktorantūros skyrius palaiko periodinį grįžtamąjį ryšį su doktorantais, meno daktarais, ir kitais doktorantūros proceso dalyviais formaliais ir neformaliais būdais. Galima konstatuoti, kad vidinė Doktorantūros studijų kokybės stebėseną vyksta tinkamai.

Rekomenduojama papildyti privalomų dalykų aprašus, patikslinant kiekvieno dalyko specifiką, paskirtį ir dėstomų paskaitų turinį. Atkreiptinas dėmesys, kad doktorantai nėra išbandę mokslinių tyrimų metodų magistrantūros studijų pakopoje, šie metodai turėtų būti dėstomi doktorantūroje. Pasirenkamas dalykas „Teorijos praktika ir praktikos teorija meniniame tyrime“ galėtų būti privalomas.

Doktorantų vertinimo sistema galėtų būti aiškesnė: atrodo gana paini, sunku susigaudyti, kokiais konkrečiai žingsniais matuojamas jų progresas, koks doktorantūros vadovų vaidmuo šiame procese, kaip yra dirbama su dviem vadovais vienu metu.

Doktorantų mobilumas yra intensyvus, didesnę jų dalis dalyvauja tarptautinėse kūrybinėse dirbtuvėse, stažuotėse, praktikose, skaito pranešimus konferencijose. Akivaizdu, kad VDA skatina doktorantų tarptautiškumą, yra pasinaudojama ArInTexETN doktorantūros projekto galimybėmis, kasmet keletas važiuoja į Meninio tyrimo draugijos (SAR) konferencijas, turi galimybę gauti finansavimą ir reziduoti VDA studijoje Paryžiaus menų miestelyje. Nuo 2015 m. suformuotas specialus „doktorantų mobilumo fondas“, kurio dydis kasmet numatomas atsižvelgiant į faktinius praėjusių metų doktorantų poreikius. Nuo 2020 m. doktorantai aktyviai naudojami KUNO tinklo mobilumo parama ir vyksta į doktorantų seminarus užsienio mokyklose (Helsinkio menų universitetas, E. Gepperto meno ir dizaino akademija Wroclawe ir kt.). Nuo 2021 m. Erasmus+ suteikė galimybę 8 doktorantams vykti į trumpalaikes stažuotes (5-30 dienų) ne tik aukštosiose mokyklose, bet ir profesinėse organizacijose (pavyzdžiui, ArInTexETN)). Doktorantūros tarptautiškumas atsiskleidžia ir per tai, kad visuose darbų gynimo komitetuose dalyvauja užsienio ekspertai, kviečiami dėstyti užsienio dėstytojai (pavyzdžiui, iš Jungtinės

Karalystės, Olandijos, Belgijos).

Nors Doktorantūros skyrius palaiko grįžtamąjį ryšį su doktorantais, meno daktarais, podoktorantūros stažuotojais ir kitais doktorantūros proceso dalyviais formaliais (per anonimes apklausas kas antrus metus) ir neformaliais būdais, ekspertams taip ir lieka neaišku, ar institucija atliko giluminę apklausą. Rekomenduojama vertinimui pateikti išsamesnius doktorantų anoniminių apklausų rezultatų duomenis ir jų analizes, nes nesudaroma galimybė nustatyti konkrečių doktorantų išreikštų lūkesčių.

4. Žmogiškųjų išteklių pakankamumas:

4.1. ar pakankama Doktorantūros komiteto kompetencija bei tinkama Doktorantūros komiteto sudėtis:

4.1.1. ar Doktorantūros komitete yra ne mažiau kaip 3 tarptautiniu lygiu pripažinti menininkai ir 2 pripažinti menininkai ir (ar) meno daktarai ir 4 mokslininkai;

4.1.2. ar Doktorantūros komiteto nariai atitinka Meno doktorantūros nuostatuose ir reglamente nustatytus reikalavimus;

4.1.3. ar pakankama Doktorantūros komiteto narių pastarųjų šešerių metų meninė ir mokslinė veikla ir kvalifikacijos tobulinimas; 4.2. ar pakankama kitų Doktorantūros proceso dalyvių kompetencija:

4.2.1. ar Doktorantūros proceso dalyviai atitinka Meno doktorantūros nuostatuose ir reglamente nustatytus reikalavimus;

4.2.2. ar pakankama kitų Doktorantūros proceso dalyvių (tarp jų ir meno projektų vadovų) pastarųjų šešerių metų meninė ir mokslinė veikla, kvalifikacijos tobulinimas.

4 srities vertinamoji išvada (pažymėti vieną):

– (5) – puikiai: sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio (doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų ir mokslininkų kvalifikacija ir kompetencijos aukšto tarptautinio lygio)

– (4) – labai gerai: sritis aukščiausio nacionalinio lygio, stipri tarptautiniu mastu (visų doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų ir mokslininkų kvalifikacija ir kompetencijos atitinka ir (ar) viršija reikalavimus).

– (3) – gerai: sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio (doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų ir mokslininkų kvalifikacija ir kompetencijos atitinka reikalavimus)

– (2) – patenkinamai: sritis vidutinio nacionalinio lygio (dalis doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų ir mokslininkų kvalifikacija ir kompetencijos neatitinka reikalavimus)

– (1) – nepakankamai: sritis nekokybiška (daugumos doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų ir mokslininkų kvalifikacija ir kompetencijos neatitinka reikalavimų)

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Doktorantūros komitetas per 2017-2022 m. buvo atnaujintas keturis kartus. Dabartinis komiteto sąrašas liudija, kad komiteto sudėtis yra tinkama – jame yra 5 profesoriai (prof. dr. (hp) Aleksandra Aleksandravičiūtė, prof. Audrius Klimas, prof. Aušra Lisauskienė, prof. dr. Vytautas Michelkevičius, prof. Jolanta Talaikytė), docentas (doc. Julijonas Urbonas), dvi vyresn. mokslo darbuotojos (dr. Karolina Jakaitė, dr. Jolita Liškevičienė) bei dr. Rūta Mickienė. Trys iš jų (J. Urbonas, V. Michelkevičius, K. Jakaitė) yra pripažinti tarptautiniu mastu, trys nacionaliniu (A. Klimas, J. Talaikytė, R. Mickienė), keturios yra pripažintos mokslininkės. Visi doktorantūros komiteto nariai pastaruosius šešerius metus aktyviai vykdo mokslinę ir meninę veiklą.

Visi doktorantūros procese dalyvaujantys mokslininkai ir menininkai yra aktyvūs savo sričių specialistai, pripažinti tarptautiniu ir (ar) nacionaliniu mastu.

Kita vertus, stebimi gan skirtingos apimties ir masto minėtų proceso dalyvių moksliniai ir kūrybiniai rezultatai. Suprantama, tai nebūtinai yra trūkumas, nes kitų Doktorantūros proceso dalyvių interesai, funkcijos ir įsitraukimo lygis į trečios pakopos studijų užtikrinimą taip pat nėra vienodi.

Tiek skaitant dalykų aprašus ir savianalizės suvestinę, tiek susitikimų metu, ekspertai pastebėjo būtinybę ir rekomenduotų doktorantūros proceso dalyviams sudaryti sąlygas edukacinių kompetencijų kvalifikacijos kėlimui, kuris leistų aiškiau artikuliuoti dalyko turinį, pagrįstą studijų tikslais ir rezultatais. Naujos edukacinės kompetencijos, ypač susietos su e-erdve, leistų konceptualiai atnaujinti dėstymo aplinkos lygį ir pagerinti patį studijų procesą, ypač jo komunikaciją, kurios, doktorantų nuomone, trūksta.

Ekspertai rekomenduoja atkreipti dėmesį ir į žmogiškuosius išteklius. Lieka atotrūkis tarp augančio stojančiųjų skaičiaus ir mažai pakitusio kitų Doktorantūros studijų dalyvių skaičiaus.

5. Materialiųjų išteklių (įskaitant infrastruktūrą) pakankamumas:

5.1. ar Institucijos infrastruktūra tinkama Doktorantūros studijoms vykdyti ir meno projektams rengti;

5.2. ar Doktorantūrai prieinami reikalingi meno ir mokslo šaltiniai bei informacinės technologijos.

Vertinamoji išvada (pažymėti vieną):

– (5) – puikiai: sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio (materialieji ištekuliai ir infrastruktūra garantuoja išskirtinai kokybiškas doktorantūros studijas)

– (4) – labai gerai: sritis aukštos kokybės, aukščiausio nacionalinio ir stipraus tarptautinio lygio (materialieji ištekuliai ir infrastruktūra labai gerai atitinka doktorantūros studijų poreikius)

– (3) – gerai: sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio (materialieji ištekuliai ir infrastruktūra atitinka doktorantūros studijų poreikius)

– (2) – patenkinamai: sritis vidutinio nacionalinio lygio (materialieji ištekuliai ir infrastruktūra tik iš dalies tenkina doktorantūros studijų poreikius)

– (1) – nepakankamai: sritis nekokybiška (materialieji ištekuliai ir infrastruktūra netenkina doktorantūros studijų poreikių)

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Sisteminiam Doktorantūros procesui užtikrinti įrengtas VDA Vilniaus fakulteto C1 korpusas (Malūnų g. 3) su paskaitoms ir/ar kitiems renginiams skirta auditorija (2022 m. atnaujinta garso ir vaizdo įranga), 6 celėse sukurtos 8 darbo vietos doktorantams ir kabinetas doktorantūros skyriaus darbuotojams. 2021 m. šio korpuso hole įrengtas „Tyrimų baras“ su trimis darbo vietomis doktorantams. Doktorantai pagal poreikius gali naudotis skirtingomis Meno ir dizaino laboratorijomis, kurių specialistai konsultuoja technologinės plėtos, medžiagų ir gamybos ekspertizės klausimais. Kaip rodo apklausos, dauguma doktorantų (virš 80 proc.) naudojosi minėtomis VDA laboratorijomis ir parodų salėmis, tai rodo atitinkamos infrastruktūros reikalingumą ir parengtumą tyrimų vykdymui. Reikšminga VDA infrastruktūros dalis, praplečianti Doktorantūros studijų galimybes, yra kūrybinių dirbtuvių/praktikų bazės Mizarų kaime, Druskininkų raj. ir Nidos meno kolonija. Jose veikia bendrosios meninės dirbtuvės, studentų bendrabutis, ekspozicijų erdvė, video ir konferencijų salė. Būtent dvi pastarosios bazės susilaukė išskirtinai palankaus doktorantų vertinimo. Galima konstatuoti, kad doktorantūros studijoms vykdyti ir meno projektams rengti VDA turi gerai išplėtotą, tinkamai administruojamą (tą pabrėžia kone visi doktorantai) ir nuolat atnaujinamą infrastruktūrą, kurią sudaro bendros paskirties ir tik Doktorantūros reikmėms skirti pastatai/funkcinės patalpos.

VDA biblioteka aktyviai bendradarbiauja su Doktorantūros proceso dalyviais, užtikrina prieigą prie jau suformuotų informacinių šaltinių, taip pat komplektuoja į dizaino doktorantų poreikius orientuotą dokumentų fondą, elektroninius išteklius. Bibliotekos struktūroje yra Vilniaus fakulteto (centrinė) biblioteka Vilniuje, bei fakultetų Kaune, Klaipėdoje ir Telšiuose bibliotekos. Vilniaus fakulteto bibliotekos keturiose skaityklose yra 65 darbo vietos. Mokslo doktorantūroje aktyviai dirbantys mokslininkai surenka ir užprenumeruoja aktualiausius šaltinius ir taip praplečia galimybes dizaino doktorantams. Be to, bibliotekoje kasmet įsigyjami nauji leidiniai tiesiogiai atsižvelgiant į doktorantų poreikius. Nuo 2020 m. Doktorantūros skyriuje veikia Tyrimų baro skaitykla, kurioje doktorantai gali rasti visas disertacijas bei svarbiausias parankines knygas apie doktorantūros tyrimo ir rašymo metodikas. Galima konstatuoti, kad Doktorantūros procesui reikalingų dizaino meno ir mokslo šaltinių prieinamumas yra pakankamas. Vien 2022 m. buvo skirta 35 tūkst. Eur elektroniniams informacijos ištekliams.

Ekspertai rekomenduoja atkreipti dėmesį į Dizaino krypties doktorantų išsakytą erdvių pagal tyrimo poreikį būtinumą, ypač didelio mastelio objekto ilgesnio laikotarpio tyrimui. Doktorantai taip pat išreiškė norą turėti galimybę dirbti kartu didelėse studijose – tai leistų plėtotis darbinėms diskusijoms, megzti bendradarbiavimo tinklą. Rekomenduotina sudaryti galimybes doktorantams pristatyti kūrybinės dalies tyrimus prie objekto.

6. Doktorantūros rezultatyvumas:

6.1. koks priimtų į Doktorantūrą ir ją baigusių doktorantų santykis, kiek doktorantų per pastaruosius šešerius metus išbraukta (nurodyti išbraukimo priežastis);

6.2. ar taikomos doktorantų skatinimo formos, ar jos yra veiksmingos, ar taikomų skatinimo formų pakanka.

Vertinamoji išvada(pažymėti vieng):

– (5) – puikiai: sritis išskirtinės kokybės, aukšto tarptautinio lygio (absoliuti dauguma doktorantų studijas baigia laiku apgynę aukštos kokybės meno projektus; doktorantų skatinimo formos visiškai pakankamos, įvairios, efektyvios ir lanksčios, absolventų meno ir (ar) akademiniai pasiekimai pripažinti tarptautiniu mastu).

– (4) – labai gerai: sritis aukštos kokybės, aukščiausio nacionalinio lygio ir stipri tarptautiniu mastu (dauguma doktorantų studijas baigia laiku apgynę meno projektus; doktorantų skatinimo formos pakankamos ir veiksmingos; absolventų meno ir (ar) akademiniai pasiekimai pripažinti nacionaliniu, žinomi tarptautiniu mastu).

– (3) – gerai: sritis kokybiška, gero nacionalinio ir riboto tarptautinio lygio (doktorantūros studijas sėkmingai baigia daugiau nei pusė priimtų doktorantų; doktorantų skatinimo formos riboto veiksmingumo; absolventų meno ir (ar) akademiniai pasiekimai žinomi nacionaliniu mastu)

– (2) – patenkinamai: vidutinio nacionalinio lygio (doktorantūros studijas sėkmingai baigia pusė priimtų doktorantų; doktorantų skatinimo formos tik iš dalies efektyvios; absolventų meno ir (ar) akademiniai pasiekimai nacionaliniu mastu riboti)

– (1) – nepakankamai: sritis nekokybiška (doktorantūros studijas baigė mažiau nei pusė priimtų doktorantų; doktorantų skatinimo formos netaikytos; absolventų meno ir (ar) akademiniai pasiekimai vietinio lygmens)

Išsamus įvertinimo paaiškinimas:

Per vertinamą laikotarpį į dizaino Doktorantūros studijas buvo priimta 15 doktorantų, 13 doktorantų apgynę galutinius studijų projektus ir gavo meno daktaro laipsnį. Per tą patį laikotarpį tik 4 doktorantai nutraukė studijas. Vadinasi, per analizuojamą laikotarpį nutraukė studijas 20 proc., tuo tarpu per visą doktorantūros vykdymo laikotarpį nuo 2011 m. nutraukė tik 8,8 proc. iš 34 įstojusiujų. Su tokio sprendimo priežastimis buvo susipažinta asmeninių pokalbių metu, jos apsvarstytos studijų komitetuose, aptartos galimos prevencinės priemonės. Svarbiausios studijų nutraukimo priežastys buvo asmeninės, ekspertų įsitikinimu, tiesiogiai su studijų kokybe nesietos. Galima konstatuoti, kad priimtų į Doktorantūrą ir ją baigusių doktorantų santykis palankiai apibūdina trečios pakopos studijų kokybę, lankstumą ir gebėjimą atliepti individualius doktorantų lūkesčius ir poreikius.

Doktorantų motyvaciją skatinančios Doktorantūros studijų formos ir ypatumai labiausiai išryškėjo grįžtamojo ryšio rezultatų suvestinėse. Doktorantų atsakymuose itin teigiamai atsiliepta apie galimybes dalyvauti tarptautinio mobilumo programose ir/ar tarptautiniuose meninių tyrimų mokymuose. Doktorantai buvo kviešti į VDA vykstančias ArclnTexETN doktorantūros projekto veiklas, kasmet vykti į Meninio tyrimo draugijos (SAR) konferencijas. Jie turėjo galimybę gauti finansavimą ir reziduoti VDA studijoje Paryžiaus menų miestelyje. Skatinant doktorantus dalyvauti tarptautiniuose meno ir meninio tyrimo renginiuose/konferencijose, buvo suformuotas specialus „doktorantų mobilumo fondas“, kurio lėšomis doktorantai aktyviai naudojosi trumpalaikių stažuocių, išvykų į konferencijas, parodas metu. Nuo 2020 m. doktorantai aktyviai naudojami KUNO tinklo mobilumo parama ir vyksta į doktorantų seminarus užsienio mokyklose.

Nuo 2021 m. Erasmus+ suteikė galimybę doktorantams vykti į trumpalaikes stažuotes ne tik aukštosiose mokyklose, bet ir profesinėse organizacijose (muziejuose, dizaino įmonėse), tai žymiai palengvino mobilumo finansavimą ir suteikė daugiau galimybių tenkinti su tyrimais siejamus poreikius. Teigiamų atsiliepimų sulaukė ir kitos studijų teikiamos galimybės. Dauguma doktorantų teigiamai vertino esamą VDA infrastruktūrą, kai kurių privalomų ir pasirenkamų dalykų turinį. Išskirtinai gerai vertino bendras veiklas su kviestiniais svečiais iš užsienio, įvairių dirbtuvių ir vasaros mokyklų organizavimą netradicinėse aplinkose. Suprantama, ne visi studijų aspektai vertinti taip gerai, tačiau bendras vertinimo vardiklis labiau pozityvus nei negatyvus. Spresti apie skatinimo priemonių pakankamumą/efektyvumą dera atsargiai, tačiau nedidelis trečios pakopos studijas nutraukusių doktorantų kiekis, geri, o kai kuriais aspektais labai geri doktorantų, studijas baigusių absolventų atsiliepimai apie studijų naudą leidžia daryti prielaidą, kad studijuojančiųjų motyvaciją skatinančios priemonės yra gan efektyvios, nors erdvės tobulėti taip pat yra, perspektyvoje tampant meno doktorantūros lyderiais regione, formuojant savitą Vilniaus dizaino mokyklą.

Taip pat ekspertai rekomenduoja:

- įtraukti daugiau naujų specialistų, ypač meno doktorantūrą baigusių meno daktarų, į doktorantūros procesą;
- surasti būdus daugumos doktorantų aktualios akademinio rašymo problemos sprendimui;
- ieškoti būdų perteikti doktorantams platesnį metodinių priėgų ir instrumentų arsenalą, peržengiant menotyrai palankių humanitarinių ir socialinių mokslų pasiūlą;
- toliau gryninti meno projektų temų aktualumą šiandieninių iššūkių kontekste, plėtoti priemones, ugdančias tam būtinas doktorantų kompetencijas ir gebėjimus;
- siekiant užtikrinti platesnę doktorantūros tyrimų sklaidą ieškoti galimybių finansuoti visų disertacijų vertimus į anglų arba lietuvių kalbas, priklausomai nuo originalios teksto kalbos.

Vertinamoji išvada ir įvertis (*pažymėti vieną*):

- (5) – Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti puikiai (atskirų sričių įverčių vidurkis ne mažesnis kaip 4,5; tik vienos srities mažiausias įvertis gali būti 3)
- (4) – Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti labai gerai (atskirų sričių įverčių vidurkis ne mažesnis kaip 4; tik vienos srities mažiausias įvertis gali būti 3)
- (3) – Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti gerai (atskirų sričių įverčių vidurkis ne mažesnis kaip 3; atskirų sričių įverčiai ne mažesni nei 2)
- (2) – Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti patenkinamai (atskirų sričių įverčių vidurkis ne mažesnis kaip 2; tik vienos srities mažiausias įvertis gali būti 1)
- (1) - Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti nepakankamai (kai dvi ar daugiau sričių įvertintos 1)

Siūlymas dėl doktorantūros tęstinumo (*pažymėti vieną*):

- Doktorantūrą tęsti (kai vertinimo įvertis 5 (puikiai) arba 4 (labai gerai))
- Doktorantūrą koreguoti (kai vertinimo įvertis 3 (gerai) arba 2 (patenkinamai))
- Doktorantūrą stabdyti (kai vertinimo įvertis 1 (nepakankamai))
- Doktorantūrą naikinti (kai vertinimo įvertis 1 (nepakankamai))

Informacija teikiama tel. +370 676 41758 ir el. paštu daiva.karuzaitė@lmt.lt